

Forslag

til

Lov om gymnasieskoler.

Fremsat den 29. april 1955 af *undervisningsministeren*.

I.

Om skolernes indretning og formål i almindelighed.

§ 1.

En gymnasieskole består af en 3-årig hovedskole, som kan fortsætte i en 2-årig realafdeling, og af en 4-årig gymnasieafdeling.

§ 2.

Gymnasieskolens hovedskole bygger på folkeskolens 5-årige grundskole og giver gennem 3 eet-årige klasser sine elever en for det givne alderstrin egnet undervisning, der fører frem til en passende afslutning og for de elever, der ønsker det, slutter med en prøve (hovedskoleprøven).

Realafdelingen bygger på hovedskolen og giver gennem 2 eet-årige klasser sine elever en fortsat almindelig undervisning, der slutter med en prøve (real-eksamen).

Gymnasieafdelingen bygger på hovedskolen og giver gennem 4 eet-årige klasser sine elever en fortsat almindelig undervisning, som tillige giver det nødvendige grundlag for videregående studier og slutter med en prøve (studentereksamen). Undervisningen gives fra 2. gymnasieklasse på delvis forskellige linier, som benævnes efter de undervisningsfag, der giver hver enkelt linie dens særpræg.

II.

Om undervisningens indhold i almindelighed.

§ 3.

Undervisningen i gymnasieskolens hovedskole omfatter de fag, hvori der i henhold

til § 19, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov nr. 160 af 18. maj 1937 om folkeskolen med senere ændringer skal undervises på hovedskolens boglige linie.

Undervisningen i gymnasieskolens realafdeling omfatter de i folkeskolelovens § 19 c omhandlede fag.

§ 4.

I gymnasieafdelingen skal der — fra 2. gymnasieklasse med forskel efter de forskellige linier — gives undervisning i religion, dansk (med norsk og svensk), engelsk, tysk, fransk, latin, græsk, oldtidskundskab, historie, geografi, biologi-fysiologi, fysik og kemi, regning, matematik, legemsøvelser og musik.

Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler om de enkelte fags indhold, omfang og placering på de forskellige linier, ligesom der efter nærmere af ministeren fastsatte regler skal kunne gives undervisning i andre fag.

§ 5.

Fritagelse for deltagelse i undervisningen i kristendomskundskab i hovedskolen kan meddeles efter de i folkeskolelovens § 52, stk. 1 og 2, givne regler, og fritagelse for deltagelse i undervisningen i religion i realafdelingen og gymnasieafdelingen kan meddeles efter de i samme lovs § 52, stk. 3, givne regler.

III.

Om prøver og vidnesbyrd.

§ 6.

Hovedskoleprøven afholdes efter de i folkeskolelovens § 22 b fastsatte regler om hovedskoleprøven på den boglige linie.

Realeksamen afholdes efter reglerne i folkeskolelovens § 22 c.

§ 7.

Ved studentereksamen skal eleverne godtgøre, at de har nået den modenhed og kundskabsfylde, der er sat som undervisningens mål. Prøven er dels skriftlig, dels mundtlig. Opgaverne til de skriftlige prøver gives af ministeren. Ved de mundtlige prøver, der er offentlige, eksamineres der af vedkommende lærere, og eksamensspørgsmålene stilles af disse, således at de dog godkendes af censorerne.

For elever, der har bestået studentereksamen, udstedes afgangsbrevs med angivelse af deres årskarakterer og karaktererne i de enkelte fag ved prøven samt karakterernes gennemsnit. Skemaer for afgangsbrevs udfærdiges af ministeren.

§ 8.

Studentereksamen giver ret til indskrivning ved universiteterne og andre højere læreanstalter efter de derom gældende regler.

§ 9.

Når elever forlader skolen, skal denne på forlangende meddele dem vidnesbyrd om deres modenhed, kundskaber og forhold i skolen.

IV.

Om elevens optagelse.

§ 10.

Beslutning om elevens optagelse træffes af rektor (jfr. bestemmelserne i §§ 11—14), for de kommunale gymnasieskolelære vedkommende under iagttagelse af de til enhver tid gældende bestemmelser om de kommunale skolemyndigheders stilling til de kommunale eksamensskoler.

§ 11.

Optagelse af elever kan i almindelighed kun finde sted ved begyndelsen af et nyt skoleår. Dog kan rektor bevilge undtagelser fra denne regel.

§ 12.

Som almindelige aldersbetingelser for elevernes optagelse fastsættes:

1. At de, som optages i en 1. hovedskoleklasse, er fyldt eller fylder 12 år senest 6 måneder efter skoleårets begyndelse, og at de, som optages i en 1. realklasse eller 1. gymnasieklasse, er fyldt eller fylder 15 år senest 6 måneder efter skoleårets begyndelse.

2. At deres alder ikke med mere end 2 år overstiger gennemsnitsalderen i den klasse, som de efter deres kundskaber kan optages i.

Ministeren kan fastsætte nærmere regler for undtagelse i særlige tilfælde fra disse bestemmelser.

§ 13.

Optagelse i hovedskolen og realafdelingen finder sted efter reglerne i folkeskolelovens § 11, stk. 3 og 4, og § 19 a.

§ 14.

Elever må for at kunne optages i 1. gymnasieklasse have aflagt afgangsprøven fra hovedskolens boglige linie, jfr. folkeskolelovens § 22 b, stk. 2, og iøvrigt være i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan forventes, at de på tilfredsstillende måde kan følge undervisningen i gymnasieafdelingen og bestå studentereksamen fire år efter optagelsen.

Som grundlag for bedømmelsen af, om sidstnævnte optagelsesbetingelser er til stede, tjener resultatet af elevernes afgangsprøve fra hovedskolen og udtalelser fra de lærere, der har undervist dem. Som supplement til det således foreliggende grundlag for elevens optagelse kan der i særlige tilfælde foretages en yderligere bedømmelse af deres forudsætninger.

Skolen vil kunne optage elever, der har bestået realeksamen, i 2. gymnasieklasse.

Iøvrigt må elever for at blive optaget i gymnasieafdelingen senere end fra 1. gymnasieklassens begyndelse bestå en prøve, der godtgør, at de i modenhed og kundskaber står på lige trin med den classes elever, i hvilken de ønskes optaget.

Ministeren kan i særlige tilfælde meddele undtagelser fra foranstående regler, herunder også med hensyn til optagelse i 1. gymnasieklasse af elever, der ikke har aflagt afgangsprøven fra hovedskolens boglige linie.

V.

Om undervisningstiden.

§ 15.

Den ugentlige skoletid må som regel ikke overstige 36 undervisningstimer på 50 minutter eller et dertil svarende antal timer af kortere varighed. Mellem undervisningstimerne skal der gives fritid.

VI.

Andre bestemmelser.

§ 16.

Der er en betingelse for ansættelse — ved private gymnasieskoler: anerkendelse — som adjunkt, lektor eller rektor ved en gymnasieskole, at vedkommende har bestået skoleembedseksamen eller har taget magisterkonferens. Når omstændighederne taler derfor, kan dog ansøgere, der har bestået anden afsluttende embedseksamen fra universiteterne eller fra Den polytekniske Lærestanstalt, Danmarks tekniske Højskole, ansættes i disse stillinger.

§ 17.

Varig ansættelse — ved private gymnasieskoler: anerkendelse — som lærer ved en gymnasieskole er betinget af, at den pågældende har bestået en prøve i teoretisk pædagogik med skolehygiejne og i undervisningsfærdighed.

§ 18.

Ret til på bestemt åremål at afholde de i loven omhandlede eksaminer med samme virkning som statens gymnasieskoler, Sorø Akademis Skole og Herlufsholm Skole samt til at udstede beviser for disse eksaminer kan på nærmere af ministeren fastsatte betingelser meddeles lederne af kommunale og private gymnasieskoler.

§ 19.

For dem, der ønsker at underkaste sig studentereksamen uden at opfylde betingelserne for at indstilles som skoleelever ved en eksamenberettiget skole, afholdes eksamen ved en af ministeren nedsat eksamenkommission.

Statsanerkendelse af private kursus, der forbereder elever til studentereksamen for eksamenkommissionen, meddeles i overensstemmelse med de derom givne regler, for tiden lov nr. 273 af 24. maj 1948 om statstilskud til private statsanerkendte studentereksamenskursus.

§ 20.

Tilsynet med gymnasieskoler og studentereksamenskursus føres af undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne i henhold til nærmere af undervisningsministeren fastsatte bestemmelser.

§ 21.

Undervisningsministeren bemyndiges til indtil videre for gymnasieskoler, som måtte ønske at iværksætte et forsøgsarbejde i gymnasieafdelingen, at godkende sådanne hertil sigtende afvigelser fra de i det foregående indeholdte bestemmelser angående undervisningens ordning, som ikke har til følge, at elevernes muligheder for at gøre brug af deres skoleuddannelse som grundlag for videregående studier eller for rettigheder i anden henseende forringes.

Om forsøgsarbejde i gymnasieskolernes hovedskole og realafdeling gælder de i folkeskolelovens § 64, stk. 2, fastsatte regler.

Andragende om dispensationer af den forannævnte art skal, forsåvidt det drejer sig om en kommunal gymnasieskole, forelægges ministeriet af vedkommende skoles leder gennem de stedlige skolemyndigheder med erklæring om disses stilling til sagen.

§ 22.

Undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere bestemmelser angående lovens gennemførelse, herunder:

1. Om indholdet og omfanget af undervisningen i hvert enkelt fag i gymnasieafdelingen, jfr. § 4, 2. stk.

2. Om fordringerne og eksamensopgivelserne til studentereksamen, om karaktergivning og censur samt om bortfald af prøve i et vist antal fag m. v.

3. Om reglerne for optagelse i 1. gymnasieklasse.

§ 23.

Nærværende lov gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning bringes til anvendelse her med de af forholderens forskellighed følgende ændringer.

Loven træder i stedet for lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almenskoler m. m. således, at 1. hovedskoleklasse senest fra begyndelsen af skoleåret 1958—59 træder i stedet for 1. mellemskoleklasse, medens de hidtidige klasser og skoleafdelinger afvikles i overensstemmelse med almenskolelovens regler.

§§ 15—17, 19—20 og 22 i nærværende lov træder i stedet for § 17, § 19, stk. 2, og kapitel VIII i almenskoleloven samtidig med oprettelsen af 1. hovedskoleklasse. De øvrige paragraffer træder i stedet for almen-

skolelovens øvrige bestemmelser og i stedet for lov nr. 219 af 7. juni 1952 om midlertidig ændring af lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almenskoler m. m., efterhånden som de nye klasser, skoleafdelinger og afgangsprøver afløser de i henhold til almenskoleoven eksisterende.

Pigeskoleeksamen i henhold til almenskolelovens § 18, stk. 2, vil kunne afholdes indtil udgangen af skoleåret 1962—63.

Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere ikrafttrædelses- og overgangsregler.

Bemærkninger til lovforslaget.

I bemærkningerne til det samtidig forelagte forslag til lov om ændring af lov nr. 160 af 18. maj 1937 om folkeskolen er der gjort rede for den nugældende på denne lov og lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almenskoler m. v. hvilende ordning af skolevæsenet i købstæderne og på landet. I købstæderne er skolevæsenet således opbygget med en 4-årig grundskole, en 4-årig eksamensfri mellemskole (i de kommunale skoler) og sideløbende hermed en 4-årig eksamensmellemskole, efterfulgt af en 1-årig realklasse, der fører frem til realeksamen, og et 3-årigt gymnasium, der fører frem til studentereksamen; ved de fleste større skolevæsen er dog indført den såkaldte københavnske skoleordning med 5-årig grundskole og 3- eller 4-årig eksamensfri mellemskole. På landet, hvor man ikke har købstadordnet skolevæsen, er folkeskolen som regel opbygget som en udelt skole med et efter børnetallet afpasset antal klasser, hvortil der kan knyttes en fortsættelsesklasse samt kursus, der forbereder til alm. forberedelseseksamen.

I bemærkningerne til forslaget til lov om ændring af folkeskoleloven er der ligeledes gjort rede for den kritik, der fra forskelligt hold har været fremført mod visse sider af den nugældende skoleordning, herunder især den eksamensfri mellemskoles svage stilling i forhold til eksamensmellemskolen, samt uligheden for børn fra byerne og børn fra landet med hensyn til mulighederne for at opnå en eksamen. I denne forbindelse er det endvidere fremhævet, at der bør søges en løsning på problemerne omkring den nuværende optagelsesprøve til eksamensmellemskolen samt foretages en afsvækkelse af denne afdelings stærkt eksamensprægede afslutningsprøve (mellemskoleeksamen). En svaghed ved den nugældende skoleordning har det ligeledes været, at mellemskolens afslutning har ligget efter den undervisningspligtige alders ophør, således at elever, der er gået ud af skolen, såsnart de har været berettiget hertil, ikke har fået nogen afrundet og afsluttende undervisning.

Som et led i bestræbelserne for at finde muligheder for afhjælpning af disse svagheder ved det nuværende skolevæsen fandt der i november 1954 et forhandlingsmøde sted mellem undervisningsministeriet og de danske lærerorganisationer samt enkelte andre skoleinteresserede kredse, og drøftelserne på dette møde førte til nedsættelse af et udvalg med den opgave at udforme et konkret forslag til en omordning af skolevæsenet på grundlag af de ved rundbordsmødet drøftede retningslinier.

Dette udvalg, der fik benævnelsen: „Udvalget af 12. november 1954 vedrørende en omordning af skolevæsenet“, kom til at bestå af undervisningsminister Jul. Bønholt (som formand), overlærer Skotte Bych som repræsentant for de københavnske lærerorganisationer, borgmester Wilh. Dupont, Skanderborg, som repræsentant for Landsforeningen af Skolekommissioner og Skolenævn, lektor W. F. Hellner som repræsentant for Gymnasieskolernes Lærerforening, folketingsmand, fhv. minister Jørgen Jørgensen som repræsentant for foreningen „Hjem og Skole“, førstelærer Niels Nielsen og overlærer N. C. Thomsen Nielsen som repræsentanter for Danmarks Lærerforening og forstander W. Stenberdt, Hillerød, som repræsentant for Danmarks Realskoleforening. Da folketingsmand Jørgen Jørgensen var forhindret i at deltage regelmæssigt i udvalgets møder, deltog — i begyndelsen som hans stedfortræder og senere som ordinært medlem — amtsskolekonsulent Otto Jensen, Sorø, i udvalgets møder. Også undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne, undervisningsinspektøren for mellem- og realskolerne, statskonsulenten for folkeskolen og seminarierne samt de respektive embedsmænd i ministeriet har deltaget regelmæssigt i udvalgets møder.

Til udarbejdelse af skitse-mæssige undervisningsplaner og læseplaner m. v. for de nye skoleafdelinger er der af udvalget blevet nedsat underudvalg, bestående af de for hvert enkelt område sagkyndige

medlemmer af udvalget og under ledelse af de pågældende undervisningsinspektører og statskonsulenten. Den nærmere udarbejdelse af undervisningsplaner og læseplaner må imidlertid finde sted i faglige udvalg efter gennemførelse af de foreslåede ændringer.

Udvalget har — som det fremgår af bemærkningerne til forslaget til lov om ændring af folkeskoleloven — drøftet forskellige spørgsmål med tilkaldte sagkyndige på de pågældende områder, ligesom man har modtaget henvendelser fra forskellig side, for så vidt angår gymnasieskolernes forhold således fra rektorerne for de private pigegymnasier i København, De private Gymnasieskolers Rektorforening, Gymnasieskolernes Religionslærerforening og Klassikerforeningen, og repræsentanter for disse foreninger m. v. har haft lejlighed til ved personligt fremmøde for udvalget eller dets formand at gøre rede for deres synspunkter.

Efter et møde mellem udvalget og repræsentanter for de større danske erhvervsorganisationer, for de kommunale organisationer og for handelsministeriet har undervisningsministeriet nedsat et Erhvervenes skoleudvalg med den opgave at virke til fremme af den bedst mulige forbindelse mellem den almene skole i dens forskellige former (folkeskolen, herunder navnlig hovedskolen og realafdelingen, samt gymnasieskolen) og erhvervene og disses faglige skoler.

Resultatet af arbejdet i udvalget af 12. november 1954 vedrørende en omordning af skolevæsenet fremtræder som to lovforslag, forslag til lov om ændringer af lov om folkeskolen og forslag til lov om gymnasieskoler. Disse forslag er efter forelæggelse i lærerforeningernes hovedstyrelser, respektive bestyrelser, for Danmarks Lærerforenings vedkommende også i et repræsentantskabsmøde, blevet tiltrådt af et rundbordsmøde den 20. april 1955 med de samme deltagere, som var tilstede ved det rundbordsmøde i november 1954, der førte til nedsættelsen af udvalget.

På enkelte punkter er der ikke opnået enighed mellem lærerorganisationerne indbyrdes, og på enkelte punkter har ministeriet ikke kunnet tilslutte sig lærerorganisationernes ønsker. Herom skal man henvisse til bemærkninger til de enkelte paragraffer i lovforslagene.

Et mindretal i udvalget, bestående af repræsentanterne for Foreningen „Hjem og Skole“ og Landsforeningen af Skolekommissioner og Skolenævne, har ikke kunnet tiltræde forslagene som helhed. Dette mindretal har under udvalgets arbejde fremsat de som bilag til lovforslaget til ændringer af folkeskoleloven optagne forslag af 4. januar 1955

til affattelse af de indledende bestemmelser i en ændret lov om folkeskolen og i en lov om gymnasieskoler. Som det fremgår af disse forslag, tiltræder mindretallet flertallets nedenfor omtalte forslag om indførelse af en 2-årig realafdeling og et 4-årigt gymnasium, ligesom mindretallet tiltræder en inddeling af børnene i det 8. skoleår. Mindretallet har også kunnet tiltræde, at der gives mulighed for en differentieret undervisning af de større børn før det 8. skoleår, men mindretallet har ikke kunnet tiltræde, at denne differentiering sker ved en deling i klasser, hvor børnetallet ellers måtte være tilstrækkeligt hertil, idet man ønsker, at differentieringen skal finde sted inden for klasserne. For gymnasieskolernes vedkommende går mindretallets forslag ud på, at disse kommer til at bestå af 4 gymnasieklasser, der opbygger deres undervisning på den boglige linie i folkeskolens 8. skoleår. Mindretallet har overvejet mulighederne for at tilkendegive sine ønsker i form af ændringsforslag til de enkelte punkter i flertallets forslag, men har ikke fundet dette muligt, hvorimod man i en betænkning af 18. april 1955 til forslaget af 4. januar 1955 har gjort rede for sine principielle synspunkter. Herom skal man henvisse til betænkningen, der er optaget som bilag til lovforslaget til ændringer af folkeskoleloven.

Af tidsmæssige grunde har mindretallet ikke været i stand til at fremkomme med et fuldt udarbejdet forslag, men ved genfremsættelsen af nærværende lovforslag i efteråret 1955 vil et fuldt udarbejdet mindretalsforslag blive optaget som bilag til lovforslaget.

Fra undervisningsministeriets side er man af den opfattelse, at drøftelserne i udvalget på mange væsentlige punkter har nærmet de oprindelige synspunkter til hinanden, og at de ved flertalsforslaget optrukne rammer i betydelig grad kan dække også mindretallets ønsker.

Efter de af flertallet udarbejdede 2 lovforslag skal den fremtidige ordning i hovedtræk gå ud på følgende: Skolevæsenet skal såvel i byen som på landet opbygges med en 5-årig grundskole og en 3-årig hovedskole, dog at man de steder på landet, hvor der ikke er børn nok til oprettelse af en klasse for hver årgang, må lade skolen have et efter børnetallet afpasset antal klasser. Undervisningspligten skal fra skoleåret 1965—66 overalt strække sig over 8 år i stedet for som nu over 7 år, således at undervisningspligten dækker samme tidsrum som grundskolen og hovedskolen tilsammen. Hovedskolen skal ved de kommunale skolevæsenes efter de stedlige ønsker og behov deles i een eller flere praktiske og en boglig (teoretisk) linie. Det, at den 3-årige hovedskole skal træde i stedet for den hidtidige 4-årige mellem-

skole, bevirker, at den hidtidige 4. mellem-skole-klasse bliver en del af realafdelingen og gymnasieafdelingen, således at realafdelingen bliver 2-årig og gymnasieafdelingen 4-årig. For det 4-årige gymnasiums vedkommende tænker man sig, at liniedelingen først skal finde sted efter udgangen af 1. klasse, dog at undervisningen i samtlige 4 klasser skal danne en organisk helhed. Adgangen til realafdelingen og gymnasieafdelingen skal finde sted på grundlag af gennemgang af den boglige linie og aflagt hovedskoleprøve herfra, idet realafdeling og gymnasieafdeling skal være det naturlige mål for de på den boglige linie underviste elever på samme måde, som de faglige ungdomsskoler bliver det naturlige mål for eleverne på de praktiske linier. Medens realeksamen og studentereksamen bliver opretholdt som egentlige eksaminer, skal den afsluttende prøve fra hovedskolen — ligeledes bl. a. under hensyn til ønsket om at skabe balance mellem de forskellige linier — i det væsentlige være af samme form og omfang på alle hovedskolens linier, og den får således for den boglige linies vedkommende et afsvækket eksamenspræg i forhold til den nuværende mellem-skoleeksamen. Ved overgangen fra grundskolen til hovedskolen bortfalder endvidere den optagelsesprøve, der hidtil udelukkende blev afholdt med de elever, der ønskede at blive optaget i eksamensmellem-skolen, idet fordelingen af eleverne på de forskellige linier i hovedskolen skal ske først og fremmest på grundlag af skolens skøn over barnets egnethed og under hensyntagen til forældrenes ønsker. Skolens skøn baseres ganske vist bl. a. på skriftlige prøver i dansk og regning i løbet af det 5. skoleår, men prøverne skal så vidt muligt indgå i skolens hverdag, og alle børn deltager i dem.

I bemærkningerne til forslaget til lov om ændringer af folkeskoleloven er det anført, at det ikke vil være muligt på nuværende tidspunkt at foretage nogen nærmere beregning af lovens virkninger i økonomisk henseende. For gymnasieskolernes vedkommende må det påregnes, at nærværende lovforslag vil nødvendiggøre visse merudgifter til lokaler og lærerkræfter, men nogen beregning af forslagets samlede virkning kan ikke foretages på nuværende tidspunkt. Det bemærkes herved, at gennemførelsen af nyordningen sker gradvist, således at der oprettes een klasse ad gangen.

Om det foranstående forslag til lov om gymnasieskoler fremsættes i øvrigt følgende specielle bemærkninger:

Lov om gymnasieskoler skal afløse lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almen-skoler m. v. Man har valgt betegnelsen „gymnasieskoler“ i stedet for

„højere almen-skoler“, idet lovforslaget kun omfatter gymnasieskoler, medens bestemmelserne om hovedskoler og realafdelinger (som afløser de hidtidige mellem-skoler og realklasser), herunder de til gymnasieskolen knyttede, nu må søges i forslaget til lov om ændringer af folkeskoleloven, hvortil nærværende lovforslag henviser. Herved er også fjernet den uklarhed, der var opstået om almen-skolelovens område, bl. a. som følge af at folkeskoleloven af 1937 inkorporerer den kommunale mellem-skole i folkeskolen og giver en række organisatoriske og administrative bestemmelser om mellem-skolen ved siden af almen-skolelovens bestemmelser om denne.

Lovforslaget omhandler såvel de statslige som de kommunale og private gymnasieskoler, medmindre der udtrykkeligt i den pågældende lovbestemmelse står, at den kun skal gælde enten for statskolerne eller for de kommunale og private skoler.

I udkastet er loven delt i kap. I: om gymnasieskolernes indretning og formål i almindelighed, kap. II: om undervisningen, kap. III: om prøver og vidnesbyrd, kap. IV: om elevers optagelse i de forskellige afdelinger, kap. V: om undervisningstiden og kap. VI: andre bestemmelser, hvori der gives regler om betingelserne for ansættelse som lærer ved en gymnasieskole, om eksamensret for kommunale og private gymnasieskoler, om studentereksamen for privatister, om tilsyn med gymnasieskoler og studentereksamenkursus, om forsøgsarbejde, om de administrative bestemmelser, der skal udstedes i henhold til loven, og om dennes ikrafttræden.

Om de enkelte paragraffer i lovforslaget bemærkes følgende:

ad §§ 1 og 2.

I disse bestemmelser fastslås gymnasieskolens ordning og målet for undervisningen i dens forskellige afdelinger. I stedet for almen-skolelovens 4-årige mellem-skole, 1-årige realklasse og 3-årige gymnasieafdeling træder den 3-årige hovedskole, den 2-årige realafdeling og den 4-årige gymnasieafdeling. Man mener, at der som hidtil bør være mulighed for, at en gymnasieskole kan have realafdeling, således at elever, som — efter at have gennemgået gymnasiets hovedskole — ikke bliver optaget i gymnasieafdelingen, kan gå ind i realafdelingen på deres egen skole og tage en realeksamen derfra, ligesom det for elevers overgang fra gymnasieafdelingen til realafdelingen og omvendt er af betydning, at der findes en realafdeling ved skolen, således at skoleskifte i en sådan situation

F. t. l. om gymnasieskoler.

kan undgås. Ved alle statens gymnasieskoler er der for tiden en eller to realklasser.

Et mindretal i udvalget af 12. november 1954 vedrørende en omordning af skolevæsenet (repræsentanterne for Danmarks Lærerforening, førstelærer Niels Nielsen og overlærer Thomsen Nielsen samt repræsentanten for de københavnske lærerorganisationer, overlærer Skotte Bych) går imidlertid ind for, at gymnasierne ikke bør have nogen realafdeling, idet det efter deres mening må anses for naturligt, at realeksamen henlægges udelukkende til folkeskolen og betragtes som dennes afsluttende eksamen, således at alene studentereksamen bliver gymnasieskolernes afsluttende eksamen; kun hvor ganske særlige forhold taler derfor, skal ministeren kunne give tilladelse til, at der oprettes realafdeling ved et gymnasium. Mindretallet har endvidere til støtte for sin indstilling peget på det uheldige i, at et gymnasiums realafdeling kan trække landdistrikternes elever til sig til skade for udviklingen af lokale realskoler.

Gymnasieskolernes Lærerforenings repræsentant i udvalget, lektor W. F. Hellner henholder sig heroverfor til de af udvalgets flertal ovenfor anførte betragtninger og har oplyst, at foreningen finder disse betragtninger — der bunder i et hensyn til barnet — så tungtvejende, at det vil være urimeligt og uforvarsligt ikke at have en realafdeling ved gymnasieskolerne.

Hovedskolen ved gymnasierne fører videre over i realafdelingen eller gymnasieafdelingen. Det bemærkes, at forældrene selv kan tage stilling til, om deres børn skal indstille sig til den prøve, der afslutter undervisningen i hovedskolen, og dette gælder, uanset om børnene endnu er undervisningspligtige eller ikke.

Første gymnasieklasse er i modsætning til de efterfølgende gymnasieklasser ikke liniedelt. Eleverne i den ny 1. gymnasieklasse er et år yngre end i den nuværende 1. gymnasieklasse og i alder svarende til eleverne i den nuværende 4. mellemskoleklasse, og man har derfor anset det for rigtigst, at det første gymnasieår bliver et skoleår uden liniedeling, i hvilket skolen og eleverne selv kan få lejlighed til at gøre deres erfaringer med hensyn til, hvilken speciel gymnasielinie eleverne egner sig bedst for.

Medens den nugældende almenskolelov i § 3, stk. 2, kun omtaler tre forskellige gymnasielinier, nemlig den klassisk-sproglige, den ny-sproglige og den matematisk-naturvidenskabelige, vil der efter lovforslaget være adgang til også at indføre andre gymnasielinier end de hidtil kendte.

Den i almenskolelovens § 4 indeholdte bestemmelse om, at skolerne kan være både drengeskoler,

pigeskoler og fællesskoler for drenge og piger, er udeladt i lovforslaget som en selvfølgelig efter nutidens forhold.

ad § 3.

Ifølge § 1, stk. 1, i folkeskoleloven, som paragrafen er foreslået ændret ved det samtidig forelagte forslag om ændringer af denne lov, er folkeskolen den kommunale skole for børn i den undervisningspligtige alder samt de hovedskoleklasser og realklasser, som slutter sig hertil, og følgelig har man anset det for naturligt i folkeskoleloven at optage de nærmere bestemmelser om optagelse i hovedskolen og realafdelingen, om undervisningen i disse to afdelinger og om deres afsluttende prøver, hovedskoleprøven og realeksamen.

Forsåvidt angår hovedskolen og realafdelingen ved gymnasieskolerne kan man derfor i gymnasie-loven begrænse sig til at optage en henvisning til de ovennævnte bestemmelser i folkeskoleloven; i § 3 i forslaget til gymnasie-loven henvises der således om undervisningen i hovedskolen og realafdelingen til folkeskolelov § 19, stk. 3, jfr. stk. 1, (undervisningen på hovedskolens boglige linie) og § 19 c, således som disse bestemmelser er affattet i det samtidig forelagte forslag om ændringer af denne lov.

Undervisningen i gymnasiets hovedskole skal herefter omfatte fagene dansk, engelsk, tysk, regning og matematik, kristendomsundervisning, historie, geografi, naturhistorie, naturlære, sang, skrivning, tegning, gymnastik, kv. håndarbejde, kv. husgerning og sløjd (for drenge). Det er tanken, at undervisning i norsk og svensk optages under faget dansk i det omfang, hvori forholdene tillader det. Andre fag kan med undervisningsministerens tilladelse optages på timeplanen.

Der er herefter ikke sket nogen egentlig ændring af den fagrække, der ved almenskolelovens § 5, stk. 1 og 2, var fastsat for mellemskolen. Der tilstræbes en afrunding af undervisningsstoffet i de tre hovedskoleklasser, således at eleverne ved udgangen af hovedskolen har opnået kendskab til de vigtigste emner indenfor hvert fag. Mindre væsentligt stof må følgelig bortskæres og visse områder sammentrænges, for at dette skal kunne opnås.

I realafdelingen skal der undervises i dansk, religion, engelsk, tysk, fransk (valgfrit), regning, matematik (valgfrit i 2. realklasse), historie med samfundskundskab, geografi, naturhistorie, naturlære samt gymnastik. Undervisning i andre fag kan optages med undervisningsministerens godkendelse.

Som følge af, at hovedskolen kun er 3-årig i forhold til den nuværende 4-årige mellemskole, må undervisningen i realafdelingen nødvendigvis omfatte en del af det stof, hvori der hidtil er blevet

undervist i 4. mellemskoleklasse, og dette vil igen sige, at en del af 3. hovedskoleklassens stof må tages op og uddybes i realafdelingen; det tilstræbes imidlertid, at undervisningen i realafdelingens klasser skal udgøre en organisk helhed.

Sammenholder man den for realafdelingen foreslåede fagplan med den i almenskolelovens § 5, stk. 4, for realklassen fastsatte, vil det ses, at undervisningen i realafdelingen til forskel fra realklassen omfatter faget religion; dette betyder dog i og for sig ikke noget nyt under hensyn til, at undervisningen i den nuværende 4. mellemskoleklasse, der for så vidt svarer til den foreslåede 2-årige realafdelings 1. klasse, omfatter faget religion; ved optagelsen af faget i realafdelingens fagrække er der ikke taget stilling til, om der skal undervises i faget i begge realklasser. Endvidere skal der efter forslaget undervises i engelsk og tysk i realafdelingen, medens fransk skal tilbydes eleverne som valgfrit fag. I den nuværende realklasse skal der undervises i 2 af sprogene engelsk, tysk og fransk, og de fleste skoler optager engelsk og tysk på læseplanen, således at fransk eventuelt tilbydes som valgfrit fag; i den nuværende 4. mellemskoleklasse er engelsk og tysk obligatoriske fag og fransk valgfrit. Nyordningen svarer således til den for 4. mellemskoleklasse lovfæstede og for realklassen praktiserede ordning. Ligeledes bemærkes, at fagene regning og matematik, der nu er valgfri fag for pigerne i realklassen, efter forslaget skal være obligatoriske såvel for drenge som for piger i 1. realklasse og for regnings vedkommende også i 2. realklasse, medens matematik af alle elever skal kunne bortvælges i 2. realklasse.

Der henvises iøvrigt til bemærkningerne til de påg. paragraffer i forslaget til lov om ændringer af folkeskoleloven samt til de til dette lovforslag som bilag optagne skitse-mæssige time- og læseplaner for hovedskolens boglige linie og realafdelingen.

ad § 4.

I denne paragraf gives regler om undervisningen i de fire gymnasieklasser. Den nuværende 4. mellemskoleklasse inkorporeres i gymnasieafdelingen, men det er et hovedsynspunkt for tilrettelæggelsen af planerne for undervisningen i gymnasieafdelingen, at ligesom undervisningen i de tre hovedskoleklasser skal danne et afrundet hele, således skal også undervisningen i de fire gymnasieklasser udgøre en organisk helhed. Som tidligere anført skal 1. gymnasieklasse ikke være liniedelt, idet der i denne klasse skal gives eleverne mulighed for at blive klar over, i hvilken retning deres evner og interesser går.

Svarende til, at der hidtil ved mange skoler har været lejlighed for eleverne til at tage undervisning i latin i 4. mellemskoleklasse, må en sådan valgfri latinundervisning fremtidig henlægges til 1. gymnasieklasse med 4 timer ugentlig. For optagelse på den klassisk-sproglige linie er det en forudsætning, at eleven har haft nogen forberedende undervisning i latin, idet det vil være for vanskeligt at begynde samtidig på undervisningen i græsk og latin i 2. gymnasieklasse. Navnlig af hensyn til, at elever med realeksamen, der ønsker at blive optaget i 2. gymnasieklasse af klassisk-sproglig retning, jfr. lovforslagets § 14, stk. 3, ikke skal afskæres herfra, fordi de ikke i realafdelingen har haft undervisning i latin, påtænker man imidlertid at etablere et kursus i faget i de første tre måneder af skoleåret i 2. gymnasieklasse af klassisk-sproglig retning, idet man mener, at de påg. elever i løbet af dette tidsrum vil kunne komme op på højde med de elever i klassen, som har haft latinundervisning i 1. gymnasieklasse. Dette latinkursus skal tillige stå åbent for elever, der har gået i 1. gymnasieklasse, men ikke har benyttet sig af tilbuddet om latinundervisning i denne klasse, fordi de først senere har fået lyst til at komme ind på den klassisk-sproglige linie.

Man har fundet det rigtigst ikke i selve loven at give bindende forskrifter om de enkelte fags indhold, omfang og placering på de forskellige linier, men at overlade dette til undervisningsministerens nærmere bestemmelse, således at en tilpasning efter skiftende tiders behov derved lettes. I den som bilag I gengivne skitse-mæssige timeplan for gymnasieafdelingen, som er udarbejdet af undervisningsinspektør for gymnasieskolerne, dr. phil. A. C. Højberg Christensen og medlem af udvalget af 12. november 1954 lektor W. F. Hellner, forudsættes undervisningen i 2.—4. gymnasieklasse i det væsentlige at svare til undervisningen i de nuværende 3 gymnasieklasser, medens undervisningen i den nye 1. gymnasieklasse i hovedsagen svarer til den nuværende 4. mellemskoleklasser, dog med noget større koncentration om sprog og matematik, jfr. nærmere bemærkningerne til timeplanen.

ad § 5.

Ifølge almenskolelovens § 7 skal elever, der ikke tilhører folkekirken, helt eller delvis fritages for undervisning i religion, når deres forældre eller værger fremsætter forlangende derom.

Den samme regel foreslås nu optaget for deltagelse i religionsundervisningen i realafdelingen og gymnasiet (ved henvisning til en ny bestemmelse i folkeskolelovens § 52, stk. 3), medens der for så vidt

angår undervisningen i kristendomskundskab i hovedskolen henvises til de i folkeskolelovens § 52, stk. 1 og 2 givne regler. Ifølge disse bestemmelser, der ikke er foreslået ændret ved det samtidig forelagte forslag om ændringer af folkeskoleloven, skal et barn kunne fritages for skolens undervisning i kristendomskundskab, hvad enten det tilhører folkekirken eller ikke, såfremt dets forældre forlanger dette. Hvis barnet tilhører folkekirken, har forældrene dog pligt til under tilsyn af en af folkekirkens præster selv at sørge for barnets undervisning i kristendomskundskab, og såfremt barnet tilhører et trossamfund udenfor folkekirken, påhviler tilsynet med barnets religiøse opdragelse dette trossamfund. I alle tilfælde påhviler det imidlertid forældrene at drage omsorg for, at barnet ikke savner oplysning om de almindelige regler for livet i et ordnet samfund.

Forsåvidt angår gymnasieafdelingen og realafdelingen, det vil sige for elever over den undervisningspligtige alder, har man altså opretholdt status quo efter almenskoleloven, medens man for hovedskolens vedkommende, det vil sige for elever i den undervisningspligtige alder, anvender folkeskolelovens videre adgang til fritagelse for deltagelse i undervisningen i kristendomskundskab samtidig med, at man opstiller visse krav med hensyn til barnets religiøse og moralske opdragelse udenfor skolen.

ad § 6.

Her henvises der med hensyn til afholdelse af hovedskoleprøven og realeksamen til §§ 22 b og 22 c i folkeskoleloven, således som disse bestemmelser er foreslået affattet ved forslaget til ændringer af nævnte lov. Folkeskolelovens regler følges således både forsåvidt angår kravene til disse prøver for hovedskoleprøvens vedkommende de for den boglige linie gældende) og forsåvidt angår udstedelse af afgangsbøger.

Herefter omfatter hovedskoleprøven ved gymnasiets hovedskole fagene skriftlig dansk og regning med matematik samt 3 af skolen valgte mundtlige fag, hvoraf det ene skal være et fremmedsprog. Der kan ikke holdes prøve i kristendomskundskab og sang.

For hovedskoleprøven udstedes der bevis med angivelse af skolens bedømmelse af elevens præstationer i de enkelte fag ved prøven og af hans arbejde med disse fag i årets løb. Bedømmelsen udtrykkes for hvert fag i ord, og der angives ingen gennemsnitskarakter eller hovedkarakter.

Forslaget betyder en væsentlig begrænsning af den nuværende mellemskoleeksamen, der afholdes i henhold til bestemmelserne i kgl. anordning af

3. august 1906 angående fordringerne ved og eksamensopgivelserne til mellemskoleeksamen m. m., jfr. kgl. anordning af 10. marts 1938 med senere ændringer om karaktergivning ved de højere almenskoler og censuren ved disse skolers afsluttende eksaminer, hvorefter der skal prøves i fagene dansk (skriftlig og mundtlig), engelsk, tysk, historie, geografi, naturhistorie, naturlære, regning og matematik (skriftlig og mundtlig) samt i latin og fransk, såfremt der er optaget undervisning i disse fag, dog at skolen hvert år med undervisningsinspektørens godkendelse kan bortvælge 2 fag til eksamen. Den foreslåede afsvækkelse af afgangsprøvens eksamenspræg må anses for stemmende med hovedskolens karakter af barneskole, og samtidig skulle prøven i de foreslåede fag give elevens fremtidige arbejdsgivere og — i forbindelse med lærernes udtag iøvrigt — de efterfølgende skoleformer tilstrækkelig vejledning med hensyn til hans kvalifikationer på de vigtigste områder. Bedømmelsen af eleven udtrykkes på afgangsbrevet i ord, ikke som nu i egentlige karakterer.

Lærerforeningernes repræsentanter i udvalget har ønsket, at brevet for hovedskoleprøven ikke blot skal indeholde angivelse af skolens bedømmelse af vedkommende elevs præstationer i de enkelte fag ved prøven og af hans arbejde i disse fag i årets løb, men også årskarakterer herudover. Fra ministeriets side har man dog ment, at angivelse af bedømmelsen i det i lovforslaget angivne omfang må være tilstrækkeligt til opfyldelse af bevisets formål.

I modsætning til hovedskoleprøven foreslås realeksamen under hensyn til denne eksamens rettgivende karakter opretholdt som en egentlig eksamen. Der afholdes skriftlige prøver i dansk, i engelsk eller tysk samt i regning og matematik og mundtlige prøver i 5 af de fag, hvori der i henhold til folkeskolelovens § 19 c er undervist i realafdelingen. Der kan ikke holdes prøve i religion og sang. Der er således sket en begrænsning af realeksamen med hensyn til antallet af de fag, hvori der holdes prøve, idet realeksamen efter de nugældende regler i kgl. anordning af 27. april 1907 om fordringerne ved og eksamensopgivelserne til realeksamen m. m. omfatter prøve i samtlige de fag (undtagen gymnastik), hvori der i henhold til almenskolelovens § 5, stk. 4, 1. punktum, skal undervises i realklassen, samt efter ministeriets bestemmelse prøve i de fag, hvori der i henhold til almenskolelovens § 5, stk. 4, 2. punktum, jfr. § 1 B i kgl. anordning af 16. november 1906 angående undervisningen i realklassen, kan undervises i denne klasse (dog aldrig i religion og sang).

Efter forslag af Danmarks Lærerforenings og de

københavnske lærerorganisationers repræsentanter i udvalget af 12. november 1954 vedrørende en omordning af skolevæsenet bortfalder endvidere karakterernes gennemsnit på beviset for realeksamen, idet man mener, at alene karaktererne i de enkelte fag kan og bør yde vejledning ved bedømmelsen af den pågældende elevs kvalifikationer i forskellige relationer. Skolen kan til internt brug udregne gennemsnittet til afgørelse af, om eleven har bestået eksamen eller ikke.

Medens det under den nuværende ordning er censorerne, der stiller eksamensspørgsmålene ved de mundtlige prøver, har man anset det for rimeligt, at det i lighed med de i lov nr. 220 af 11. juni 1954 om uddannelse af lærere til folkeskolen § 13, stk. 1, for lærereksamen fastsatte regler bliver læreren, der stiller eksamensspørgsmålene, således at de dog skal godkendes af censorerne.

Løvrigt henvises der til den nærmere redegørelse i bemærkningerne til de pågældende paragraffer i lovforslaget om ændringer af folkeskoleloven.

ad §§ 7—9.

De her fastsatte regler om afholdelse af studentereksamen svarer i det store og hele til de i almenskolelovens §§ 8—11 indeholdte. Bestemmelsen i almenskolelovens § 8 om, at der ikke eksamineres i religion og sang, er ikke gentaget i lovforslaget, hvilket dog ikke betyder, at der i fremtiden skal kunne eksamineres i disse fag. Da de nærmere regler om studentereksamens omfang imidlertid foreslås fastsat af undervisningsministeren, har man anset det for rigtigst at henvise også dette spørgsmål til disse bestemmelser, idet man ellers kunne fristes til den modsætningsslutning, at der ved studentereksamen skal prøves i samtlige øvrige fag, hvilket ikke er tanken. Der tilsigtes i det hele taget ikke på noget væsentligt punkt ændringer af de nugældende regler om studentereksamens afholdelse, jfr. kgl. anordning af 18. april 1953 om fordringerne ved og eksamensopgivelserne til studentereksamen og kgl. anordning af 10. marts 1938 om karaktergivning ved de højere almenskoler og censuren ved disse skolers afsluttende eksaminer med senere ændringer, hvorefter eksamen efter undervisningsinspektørens nærmere bestemmelse kan bortfalde i indtil 4 af de mundtlige fag.

Som foreslået for realeksamens vedkommende i folkeskolelovens § 22 c skal det også ved studentereksamen være læreren, der stiller eksamensspørgsmålene, således at de dog skal godkendes af censorerne. Man har efter ønske af Gymnasieskolernes Lærerforenings repræsentant i udvalget foreslået, at der vedblivende på beviset for studentereksamen

optages gennemsnit af de opnåede årskarakterer og eksamenskarakterer og af disse indbyrdes.

ad §§ 10 og 11.

Disse paragraffer svarer til §§ 12 og 13 i almenskoleloven, dog at man for de kommunale gymnasieskolers vedkommende henviser til de begrænsninger, der følger af de til enhver tid gældende bestemmelser om de kommunale skolemyndigheders stilling til de kommunale eksamensskoler, jfr. for tiden lov nr. 200 af 12. april 1949 om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn og bekendtgørelse af 27. januar 1951 om de kommunale skolemyndigheders stilling til de kommunale eksamensskoler. Det er herefter skolens leder, der afgør, om en elev overhovedet er kvalificeret til optagelse eller oprykning, men skolekommissionen (skolenævnet), der træffer valget mellem flere kvalificerede, hvis skolen ikke kan optage dem alle.

ad § 12.

§ 12, punkt 1, er affattet under hensyn til folkeskolelovens § 43, stk. 1 og 2, som bestemmelserne er foreslået ændret ved det samtidig forelagte lovforslag om ændringer af folkeskoleloven, idet undervisningspligten herefter indtræder ved skoleårets begyndelse for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 7 år, således at dog et barn, der fylder 7 år i skoleårets 6 første måneder, kan forlanges optaget i 1. klasse ved skoleårets begyndelse. Tilsvarende aldersgrænser gælder selvfølgelig for optagelse i andre klasser i gymnasieskolen end de her nævnte.

Punkt 2 i § 12 svarer til punkt 2 i almenskolelovens § 14, medens punkterne 3 og 4 i almenskolelovens § 14, der indeholder bestemmelser om, at eleverne ikke må lide af smitsom sygdom eller andet legemligt onde, der kan virke skadeligt på de øvrige elever, samt at de skal fremlægge tilfredsstillende vidnesbyrd fra den skole, de sidst har besøgt, er udgået som overflødige.

ad § 13.

Forsåvidt angår reglerne om optagelse i gymnasieskolens hovedskole og realafdeling henvises der til folkeskolelovens § 11, stk. 3 og 4, og § 19 a, således som disse bestemmelser er foreslået affattet ved lovforslaget om ændringer af folkeskoleloven.

Herefter må en elev anses for egnet til optagelse i 1. klasse i et gymnasiums hovedskole, såfremt den afgivende skole på basis dels af skolens almindelige indtryk af barnets anlæg og daglige skolearbejde, dels af resultaterne af skriftlige prøver i dansk og regning, afholdt i 5. grundskoleklasse, erklærer den pågældende elev for egnet for hoved-

skolens boglige linie. En sådan elev må herefter — såfremt elevens forældre ønsker dette — have ret til at blive optaget i et gymnasiums 1. hovedskoleklasse, dog at en rektor for en statsskole eller en privat skole og de kommunale skolemyndigheder ved en kommunal gymnasieskole kan blive nødt til at nægte en elev optagelse af pladshensyn, selv om han er erklæret for egnet til optagelse på hovedskolens boglige linie.

Det bemærkes i denne forbindelse, at der adskillige steder i landet med held er blevet etableret fællesordninger mellem gymnasieskoler og andre skoler indenfor bestemte områder med hensyn til optagelse af elever i 1. mellemskoleklasse, og en udvikling af sådanne regionalordninger også efter indførelse af nyordningen må anses for at være af stor betydning som et middel til at sikre den bedst mulige placering af eleverne ved de forskellige skoleformer og på de forskellige linier.

Efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler skal der gives adgang til optagelse i gymnasiets hovedskole på et senere trin end begyndelsen af 1. hovedskoleklasse for elever på andre linier i hovedskolen.

For at blive optaget i realafdelingens 1. klasse kræves det, at eleven har aflagt hovedskoleprøven fra den boglige linie — hvadenten denne ved den pågældende skole har været etableret ved egentlig liniedeling eller ved differentieret undervisning indenfor klasserne — og iøvrigt er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at han på tilfredsstillende måde kan følge undervisningen i realafdelingen.

Optagelse i realafdelingen på et senere tidspunkt end begyndelsen af 1. realklasse er desuden betinget af en optagelsesprøve, hvorved det må godtgøres, at eleven står på højde med de øvrige elever.

I særlige tilfælde kan ministeren meddele undtagelser fra disse regler, herunder også give tilladelse til, at elever, der ikke har aflagt hovedskoleprøven fra den boglige linie, optages i realafdelingen.

Der henvises iøvrigt til bemærkningerne til de pågældende paragraffer i forslaget til lov om ændringer af folkeskoleloven.

ad § 14.

Her opstilles betingelserne for optagelse i gymnasieafdelingen.

På samme måde som for optagelse i realafdelingens 1. klasse er det en betingelse, at eleven har aflagt hovedskoleprøven fra den boglige linie, hvadenten denne har været etableret ved egentlig liniedeling eller ved differentieret undervisning indenfor klasserne. Det er imidlertid ikke tilstrække-

ligt at have aflagt hovedskoleprøven; eleven må også skønnes at være gymnasieegnet, og til bedømmelse heraf tjener foruden resultatet af hovedskoleprøven den afgivende skoles skøn. Hvor disse kriterier giver anledning til tvivl om elevens egnethed samt for det tilfælde, at man på grund af pladsmangel ikke er i stand til at optage alle egnede elever i en 1. gymnasieklasse, må der af den skole, hvor eleven søger optagelse, som supplement til det foreliggende foretages en yderligere bedømmelse af elevens forudsætninger, f. eks. gennem en samtale med eleven eller ved nærmere forhandling med den afgivende skoles leder og lærere. Der vil af undervisningsministeren blive fastsat nærmere regler for fremgangsmåden i disse tilfælde.

I almenskolelovens § 11 står, at det bestemmes af ministeren, på hvilke betingelser realeksamen kan give adgang til gymnasiet, og i henhold hertil bestemmes det ved kgl. anordning af 27. september 1920, at skolen er berettiget til at opflytte en elev med bestået realeksamen i 1. gymnasieklasse uden hensyn til udfaldet af vedkommende elevs mellem-skoleeksamen, hvis eleven har bestået realeksamen umiddelbart før opflytningen med et vist resultat. Efter det forelagte lovforslag vil en skole kunne optage en elev, der har bestået realeksamen, i 2. gymnasieklasse, hvilket er en naturlig følge af, at gymnasieafdelingen efter forslaget skal være 4-årig, og at liniedelingen først sker fra 2. gymnasieklasse.

En elev, der tager realeksamen, før han beslutter sig til at ville være student, vil således ligesom hidtil være et år længere om at tage studentereksamen end de elever, der går ind i gymnasiet umiddelbart fra mellemskolen (fremtidig fra hovedskolen). Der tænkes ikke fastsat særlige betingelser med hensyn til, hvilken karakter en elev skal have opnået til realeksamen, for at en skole skal kunne optage den pågældende i 2. gymnasieklasse, idet dette bør overlades til skolen selv.

Bestemmelsen om optagelse iøvrigt i gymnasieskolen på et senere tidspunkt end begyndelsen af 1. gymnasieklasse svarer ganske til den nugældende, idet eleven nemlig ved en prøve må godtgøre at stå på højde med eleverne i den klasse, hvori optagelsen ønskes. Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for, at en elev, der er optaget i 1. realklasse ved skoleårets begyndelse, men nogle måneder ind i skoleåret ønsker at blive overflyttet til gymnasieafdelingen, efter skolens skøn optages i 1. gymnasieklasse, selv om elevens kundskaber, specielt i orienteringsfagene, på enkelte punkter afviger fra de øvrige elevers, såfremt det kan forudses, at han i løbet af kortere tid, eventuelt ved hjælp af ekstra-

undervisning, vil kunne nå frem til klassens standpunkt.

Medens det efter almenskolelovens § 11 var en betingelse for optagelse i gymnasiets klassisk-sproglige eller nysproglige linies 1. klasse, at vedkommende elev havde bestået en prøve i latin, er dette krav nu bortfaldet. Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 4 forudsættes der ganske vist forkundskaber i latin, for at eleverne skal kunne følge undervisningen i 2. gymnasieklasse af klassisk-sproglig retning, men disse forkundskaber erhverves normalt derved, at eleverne følger den valgfri undervisning i latin i 1. gymnasieklasse eller derved, at de — hvor dette undtagelsevis ikke har været tilfældet — følger et af skolen arrangeret 3 måneders latinkursus i begyndelsen af 2. gymnasieklasse af klassisk-sproglig retning. For optagelse på den nysproglige linie stilles der ikke længere krav om forkundskaber i latin.

Medens almenskolelovens § 16 med hensyn til betingelserne for optagelse i 1. gymnasieklasse som ligestillet med bestået mellemskoleeksamen betragtede det forhold, at eleven ved en optagelsesprøve fuldt ud godtger at være i besiddelse af den modenhed og kundskabsfylde, som fordres for at bestå denne eksamen, er der i det forelagte lovforslag som normal betingelse stillet krav om, at eleven har aflagt hovedskoleprøven fra den boglige linie, idet dette så godt som altid vil være tilfældet i praksis. Imidlertid har man i sidste stykke i lovforslagets § 14 optaget en dispensationsbestemmelse, særlig beregnet på, at de elever, som har aflagt en anden hovedskoleprøve end den for hovedskolens boglige linie gældende, under særlige omstændigheder kan blive optaget i 1. gymnasieklasse, men bl. a. også anvendelig på elever, der af en eller anden grund ikke har aflagt hovedskoleprøven fra nogen af linierne, men er i besiddelse af den modenhed og de kundskaber, som fordres for at aflægge den for den boglige linie gældende hovedskoleprøve.

ad § 15.

Medens almenskolelovens § 17 bestemte, at den ugentlige undervisningstid til samtlige fag — sang, gymnastik, sløjd eller andet legesarbejde, samt kvindelig husgerning undtagne — ikke måtte overstige 30 undervisningstimer på 50 minutter eller et dertil svarende antal timer af kortere varighed, og at den daglige skoletid regelmæssigt skulle fastsættes til 6 klokketimer, gives der i det foreliggende lovforslags § 15 alene en bestemmelse om den samlede ugentlige undervisningstid. Der vil dog af ministeren kunne fastsættes nærmere regler om fordelingen af timerne på de forskellige fag,

og herunder også kunne bestemmes, at timetallet i læsefagene ikke bør overstige et vist ugentligt maksimum.

Bestemmelsen om antallet af ferie- og fridage i et skoleår i almenskolelovens § 17 er bortfaldet, idet det for statsskolernes vedkommende må overlades til undervisningsministeriet, for de kommunale gymnasieskolars vedkommende til de kommunale myndigheder og for de private gymnasieskolars vedkommende til de pågældende skolers ledere at tage bestemmelse herom.

ad § 16.

Efter de nugældende regler har de lærere, der har underkastet sig skoleembedseksamen, *fortrinsvis* adgang til embeder ved gymnasieskoler, jfr. almenskolelovens § 22 og undervisningsministeriets cirkulære af 8. januar 1935 om betingelser for anerkendelse af lektorer og adjunkter ved private gymnasieskoler, hvorefter ministeriet *som regel* gør anerkendelse som adjunkt ved en sådan skole betinget af, at vedkommende har bestået skoleembedseksamen eller magisterkonferens. Ifølge det forelagte lovforslags § 16 skal bestået skoleembedseksamen, magisterkonferens eller en dermed ligestillet embedseksamen imidlertid være en *ufravigelig* betingelse for adgang til embeder som adjunkt, lektor eller rektor ved gymnasieskoler, såvel statslige som kommunale og private. Der har i den forløbne tid kun foreligget yderst få tilfælde, hvor en lærer er blevet udnævnt til adjunkt uden at have bestået en embedseksamen, og paragraffen er formuleret i overensstemmelse med et af statsskolernes lærerforening i forbund med de kommunale gymnasieskolars lærerforening under 11. september 1954 i anledning af nedsættelsen af lønningskommissionen af 1954 fremsat forslag til ændringer af tjenestemandsløven.

ad § 17.

Den her optagne bestemmelse om, at varig ansættelse som lærer er betinget af, at den pågældende har bestået prøve i pædagogik med skolehygiejne og i undervisningsfærdighed er i overensstemmelse med de nugældende regler; for tiden findes bestemmelserne om disse prøver i kgl. anordning nr. 257 af 28. juli 1944.

ad § 18.

Medens statsskolerne, Sorø Akademis Skole og Herlufsholm Skole uden særlig tilladelse kan afholde eksamen på de forskellige afdelinger og linier, er forholdet for de kommunale og private gymnasiers vedkommende som hidtil foreslået ordnet således, at retten til at afholde eksamen af ministeren på åremål tillægges den pågældende

skoles leder under visse af ministeren fastsatte betingelser. Bestemmelserne om eksamensret for de kommunale og private skoler, der afslutter undervisningen alene med realeksamen, findes i forslaget til ændringer af folkeskoleloven. Der vil efter nyordningen kun blive tale om at meddele eksamensret til realeksamen og studentereksamen.

ad § 19.

I lovforslagets § 19 gives der en bestemmelse om studentereksamen for privatister og statsanerkendelse af studentereksamenskursus, der ikke indfører noget nyt i forhold til de hidtil gældende regler.

ad § 20.

I § 20 er optaget en bestemmelse om tilsynet med gymnasieskoler og studentereksamenskursus; man har ikke haft en sådan bestemmelse i almenkoleloven, men da tilsvarende bestemmelser om tilsyn findes i § 19 i lov nr. 220 af 11. juni 1954 om uddannelse af lærere til folkeskolen m. fl. love, har man anset det for rimeligt at optage en sådan også i gymnasieleven.

Nærmere bestemmelser om dette tilsyn kan gives i en instruks for undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne.

ad § 21.

Lovforslagets § 21 er for så vidt angår gymnasieafdelingen en gentagelse af lov nr. 219 af 7. juni 1952 om midlertidig ændring af lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almenkoler m. m. For så vidt angår forsøgsarbejde i realafdelingen er tilsvarende bestemmelser foreslået optaget i folkeskolelovens § 64, stk. 2, og for så vidt angår forsøgsarbejde i hovedskolen er de ved lov nr. 263 af 27. maj 1950 § 1,3) og § 4 om forsøg fastsatte bestemmelser foreslået optaget i samme paragraf, hvortil der henvises også for gymnasieskolernes vedkommende. Forsøgsarbejdet i gymnasieskolerne er for tiden henlagt under tilsyn af et af undervisningsministeren nedsat udvalg vedrørende forsøg i gymnasieskolen, og dette udvalg vil også føre tilsyn med det fremtidige forsøgsarbejde i gymnasieskolernes hovedskole, realafdeling og gymnasieafdeling.

ad § 22.

I lovforslagets § 22 gives der en bemyndigelse til undervisningsministeren til at fastsætte de nærmere gennemførelsesbestemmelser for loven; særlige hovedområder er specielt nævnt.

ad § 23.

Her bestemmes det, at loven foreløbig ikke skal gælde for Færøerne og Grønland. Der findes ikke her gymnasieskoler, men skulle der blive oprettet

sådanne, kan loven ved kgl. anordning bringes til anvendelse på disse områder med de af disses særlige forhold følgende ændringer.

Iøvrigt fastsætter paragraffen ikrafttrædelsesbestemmelserne; herefter skal 1. hovedskoleklasse oprettes senest fra begyndelsen af skoleåret 1958—59, 2. hovedskoleklasse senest fra begyndelsen af skoleåret 1959—60 og så fremdeles, således at de hidtidige mellemkoleklasser m. v. efterhånden afløses; mellemkoleeksamen efter den gamle ordning vil altså normalt kunne afholdes sidste gang i skoleåret 1960—61, realeksamen sidste gang i skoleåret 1961—62 og studentereksamen sidste gang i skoleåret 1963—64. Det bestemmes endvidere, at pigeskoleeksamen i henhold til almenkolelovens § 18, stk. 2, kan afholdes sidste gang i skoleåret 1962—63, nemlig for den klasse, der er begyndt som 6. klasse i skoleåret 1957—58. Pigeskoleeksamen afholdes nu kun ved tre skoler, alle i København, nemlig Marie Kruses skole, N. Zahles skole og Ingrid Jespersens skole, og da udvalget principielt må anse det for ønskeligt at gøre undervisningen på de efter hovedskolen følgende trin mere ensartet, foreslår man, at pigeskoleeksamen bortfalder, ligesom man som anført i bemærkningerne til lovforslaget om ændringer af folkeskoleloven forudsætter, at almindelig forberedelseksamen skal bortfalde. Senest i skoleåret 1958—59 oprettes således også ved de hidtidige skoler med pigeskoleeksamen en 1. hovedskoleklasse.

De tre nævnte pigeskolers ledere har imidlertid rettet henvendelse til udvalget (jfr. bilag 2) med ønske om, at pigeskolerne som hidtil — uanset at man går over til at afholde realeksamen — vedblivende får mulighed for, om det ønskes, at oprettede en ordning, hvorefter der anvendes en klasse mere end normalt, således at denne klasse henlægges til hovedskolen og tilskudsmæssigt medregnes til denne, jfr. almenkolelovens § 18, stk. 2, hvorefter pigeskoleeksamen er beregnet på ikke at tages før det fyldte 17. år, og ministeriets skrivelse af 24. maj 1904, hvori det udtales, at man ikke vil anse den omstændighed, at en skole, som kun optager kvindelige elever, af hensyn til de særlige kvindelige fag gør sin mellemkole 5-årig, som en hindring for, at skolen opnår eksamensret.

Under hensyn til det anførte mener man, at denne mulighed bør opretholdes for de nu eksisterende skoler med pigeskoleeksamen, også efter at de er overgået til at afholde hovedskoleprøve og realeksamen, således at disse skoler vil kunne opnå eksamensret, skønt de forlænger undervisningen i hovedskolen med 1 år til 4 år.

Bilag I.

Forslag til fag- og timefordeling i det 4-årige gymnasium.

	I	II			III			IV		
		ns	mm	kl	ns	mm	kl	ns	mm	kl
Religion.....	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dansk.....	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Engelsk.....	5	6	4 ²⁾	4 ²⁾	5	4 ²⁾	4 ²⁾	5		
Tysk.....	5	5			5			4		
Fransk.....	4	3	3	3	3	3	3	4	4	4
Latin.....	0 ¹⁾	5		6	6		6	4		6
Græsk.....				6			6			6
Oldtidskundskab.....		1	1		1	1		1	1	1
Historie.....	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4
Geografi.....	2	2	2	2	2	2	2			
Biologi-fysiologi.....								4	4	4
Fysik og kemi.....	2		6			6			6	
Matematik.....	7 ³⁾		6			6			6	
Musik.....	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Legemsøvelser.....	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	36	35	35	34	35	35	34	36	35	35

¹⁾ Latin valgfrit for alle elever i I g med 4 timer om ugen, der tages fra dansk, engelsk, tysk og matematik/regning (1 time fra hvert af disse fag). I II g, ns begynder eleverne forfra med latin, hvorimod det for den klassisk-sproglige retnings vedkommende forudsættes, at eleverne ved II g's begyndelse har haft et års latinundervisning. For elever med realeksamen, der optages i II g kl.-sp., oprettes et særligt 3 måneders kursus (fra august til november) på gymnasiet uden bekostning for eleverne.

²⁾ Engelsk og (eller) tysk valgfrit for eleverne, eller de to af timerne i II. og III.g gives som latintilbud til matematikere.

³⁾ I I.g matematik/regning. På timeplanen er der taget hensyn til, at de tre sidste gymnasielklasser har en sammensangstime hveranden uge og en time til skriftlige opgaver hveranden uge.

Ved udarbejdelsen af *fag- og timefordelingen for I. g.* har følgende tre synspunkter været vigtige:

1) Den nye *I. g.* må ikke blive en særegen klasse, der skydes ind mellem den 3-årige hovedskole og det tidligere 3-årige gymnasium, men den skal være et organisk led af det nye 4-årige gymnasium. Derfor er *naturhistorie* ikke optaget som fag i I. g., da det ikke skønnes muligt at etablere en undervisning i dette fag i I. g., der står i forbindelse med undervisningen i 4. g., når

den nuværende ordning med eksamen i både *geografi* og *biologi-fysiologi* ønskes opretholdt. Derimod skulle det både i *geografi* og *historie* være muligt at foranstalte en undervisning i I. g., der er i naturlig forbindelse med undervisningen i fagene på senere klassetrin. I *fysik* og *kemi* skulle der kunne gives en undervisning i det kemiske tegnsprog og de almene kemisk-fysiske love, der kunne danne grundlag for en videregående undervisning i disse fag for matematikernes vedkommende, og som

Bilag til f. t. l. om gymnasieskoler.

kunne støtte de sprogliges undervisning i naturfag (geografi, biologi og fysiologi).

2) 1. g. må i højere grad end hidtil blive en klasse, hvor undervisningen i sprog og matematik skal give eleverne mulighed for at blive klar over evner og interesser, og derfor kan *klassen ikke være liniedelt*. Den *større koncentration* om sprog og matematik kan opnås ved at lade fagene religion, naturhistorie og musik udgå.

3) Der skal være mulighed for overflytning dels på et rimeligt tidspunkt af skoleåret fra 1. g. til 1. r. og omvendt, dels efter realeksamen til 2. g. Ved sådanne overflytninger skal afvigelse i kundskaber, specielt i orienteringsfagene, hos eleven i forhold til de elever, der befinder sig på det klassetrin, eleven skal overflyttes til, ikke komme ham til skade ved afgørelsen af hans mulighed for overflytning.

Højberg Christensen.

W. F. Hellner.

Bilag 2.

København, den 29. november 1954.

Til udvalget vedrørende ændringer i skolens struktur.

Undertegnede tillader sig herved at anmode det ærede udvalg om i sin betænkning at indføje en bemærkning om, at pigeskolerne som hidtil bør have mulighed for at forlænge skoletiden et år ved at indskyde en ekstra mellemskoleklasse, og at denne mulighed bør bevares, uanset om skolerne ønsker at opretholde en eksamen, der svarer til den nuværende pigeskoleeksamen, eller foretrækker at afslutte den kommende toårige realskole med samme eksamen som de øvrige skoler.

Vi tillader os i denne sammenhæng at henvise til, at det under 13. oktober 1928 nedsatte udvalg i sin betænkning (side 34) udtaler: For pigeskolernes vedkommende bemærker udvalget udtrykkeligt, at man forudsætter, at der vil være mulighed for vedblivende, om det ønskes, at opretholde en ordning, hvorved der anvendes en klasse mere end normalt, og således at denne klasse henlægges til forskolen (d. v. s. mellemskolen) og tilskudsmæssigt medregnes til denne.

Ærbødigst

for Ingrid Jespersens skole
Carl Gad.

for Marie Kruses skole
Johan Clausen.

for N. Zahles skole
Ane Friis.